

Jaarverslag 2016

Zin in Utrecht

Centrum voor levensvragen

...aandacht voor wie u bent

Voorwoord

Zin in Utrecht is een samenwerkingsverband van vrijwilligers en geestelijk verzorgers. De stichting is door ondergetekenden opgericht in 2013 met als doel extramurale geestelijke begeleiding in Utrecht aan te bieden. Aanleiding hiervoor waren de grote veranderingen op het terrein van zorg en welzijn in ons land, en daarmee ook in Utrecht.

Als het gaat om ondersteuning bij zingevingsvragen of vragen van existentiële aard gaat de overheid ervan uit van dat mensen een beroep kunnen doen op de eigen omgeving of lokale levensbeschouwelijke instituten. Het neveneffect van de kanteling in de zorgsector is dat mensen die normaal gesproken in zorginstellingen een beroep deden op een geestelijk verzorger en geen levensbeschouwelijke binding hebben, in hun thuissituatie verstoken zijn van deze vorm van hulpverlening. Daarnaast vormt de ondersteuning die maatschappelijk werkers of psychologen bieden, niet altijd het antwoord waar mensen naar op zoek zijn.

Eerdere jaarverslagen gaven een ruimere blik op onze zoektocht naar een passende plaats voor geestelijke verzorging in de stad en wat wij daarbij tegenkwamen. In dit nieuwe jaarverslag is gekozen voor een compacter overzicht van onze activiteiten en inzet. Voor gesubsidieerde projecten hebben wij afzonderlijke rapportages, die opvraagbaar zijn voor eenieder die hier belang bij heeft.

Utrecht, juni 2017

Godelieve van Liebergen (voorzitter)

Suzette van IJssel (penningmeester)

“Psychologen en psychotherapeuten benaderen mij vaak als een probleem dat opgelost moet worden met een specifiek behandelplan. Hier wordt niet van afgeweken en er wordt van je verwacht dat je elk probleem op de voorgeschreven manier en op het voorgeschreven moment oplost. Die manieren werkten nooit voor mij. Bij Zin in Utrecht krijg ik de kans mijn eigen manier te ontwikkelen. Ik krijg niet het gevoel dat er iets mis met me is. We zijn simpelweg samen aan het kijken naar hoe het beter kan.”

1. Onze organisatie

Zin in Utrecht is een organisatie in opbouw en ontwikkeling. Naast het inhoudelijke werk, hebben we ons hiermee in 2016 intensief beziggehouden. Graag bieden wij een overzicht van de wijze waarop Zin in Utrecht zich het afgelopen jaar heeft ontwikkeld.

Bestuur:

In het afgelopen jaar bestond het bestuur nog steeds uit Godelieve van Liebergen en Suzette van IJssel, die tevens voor een nieuwe termijn van drie jaar zijn benoemd. In oktober meldde zich een belangstellende voor de vacante bestuursfunctie van secretaris: Martina van den Dool. Zij heeft een deel van de bestuurlijke taken ter hand genomen, maar treedt nog niet toe als bestuurslid. Als vrijwillig bestuursadviseur zal zij Zin in Utrecht verder helpen met het ontwikkelen en versterken van de organisatie.

Het bestuur kwam in 2016 in totaal 35 keer samen. Omdat in de bestuursvergaderingen ook veel inhoudelijk overleg plaatsvond is in het najaar besloten bestuurlijk en inhoudelijk overleg uit elkaar te halen en het aantal bestuursvergaderingen terug te brengen tot eenmaal in de twee weken. Het inhoudelijk overleg over lopende zaken vindt wekelijks plaats. Het streven is om in de toekomst het aantal bestuursvergaderingen verder terug te brengen.

Raad van Toezicht:

In 2016 bestond de Raad van Toezicht uit drie (onbezoldigde) leden, te weten:

- Dhr. Bert van Laar (voorzitter),
- Dhr. Jos Hettinga (tot december 2016)
- Mw. Gerdienke Ubels

De RvT vergaderde 4 keer. Zij heeft het jaarverslag 2015 goedgekeurd, incl. de financiële verantwoording over 2015. In mei/juli vond een evaluatie plaats over de ontwikkelingen van Zin in Utrecht en haar toekomstmogelijkheden. Met het oog op het aflopen van de benoemings-termijn van de drie zittende leden zijn in het najaar de eerste informele contacten gelegd met mogelijke opvolgers, waarvan er twee bleken zich te kandideren.

VvA/Teamoverleg:

De VvA (de Vereniging van Aangeslotenen, statutair ingesteld) komt samen in de vorm van frequente teamoverleggen. In het afgelopen jaar kwam het team van geestelijk verzorgers 20 keer bijeen, waaronder één VvA om het jaarplan voor 2017 vast te stellen en vijf door de beroepsvereniging (SKGV) geaccrediteerde intervisiebijeenkomsten. Onder extramuraal geestelijk verzorgers wordt het initiatief Zin in Utrecht als Centrum voor Levensvragen over het algemeen een warm hart toegedragen. Echter het ontbreken van meer structurele financiering belemmert de meesten om aan te sluiten of actief te worden. Zo zag helaas ook

dit jaar weer een van aangeslotenen zich genoodzaakt terug te trekken. Gelukkig hebben twee nieuwe geestelijk verzorgers de gelederen versterkt.

Aan het eind van het jaar telde de organisatie de volgende geestelijk verzorgers:

- Godelieve van Liebergen
- Razi Quadir
- Suzette van IJssel
- Marc Rietveld
- Vera Broekhuijsen

Tijdens het teamoverleg waren onder meer de volgende onderwerpen aan de orde:

- onderzoeken van de mogelijkheden van het B-lidmaatschap met oog op samenwerking met de collega's uit de zorginstellingen ten behoeve van de ambulante doelgroepen;
- ontwikkelen van het plan Geestelijke Verzorging in de Wijk geïnspireerd door het signalement Zingeving in de Zorg¹ met oog op de ontwikkeling van een onderzoeksprogramma voor m.n. ouderen, palliatieve zorg en de GGZ als belangrijkste doelgroepen;
- afstemming over de uitvoering van de verschillende projecten uit het jaarplan en het ontwikkelen van een aantal nieuwe projecten;
- samenstellen en uitbrengen van de nieuwsbrief;
- zoeken naar structurele vormen van financiering, zowel bij gemeente als bij de diverse zorgverzekeringen; voorbereiding werkbezoek wethouder van WMO;
- inventariseren en benaderen van alle geestelijk verzorgers die in de stad Utrecht wonen en/of werken (59), resulterend in een netwerkborrel d.d. 4 november waarbij vanuit verschillende disciplines 10 geestelijk verzorgers aanwezig waren in de ULU-moskee die haar deuren kosteloos en gastvrij openstelde. Dit plan bleek voor herhaling vatbaar.

Daarnaast boden de teamoverleggen een kans te reflecteren op de positie en het bestaansrecht van de nog nieuwe discipline van de wijk-gv-er en de extramurale zielzorg in relatie tot het al bestaande zorgaanbod in de stad. De "Positieve Gezondheid" - theorie van Machteld Huber die door de Gemeente Utrecht wordt omarmd, en het signalement Zingeving in de Zorg (zie voetnoot) maar ook het ABC-model uit de richtlijn Spirituele Zorg (versie 1.0/2010) zijn hierbij als richtinggevend kader genomen (zie bijlage 1).

Vrijwillige ondersteuning:

Min of meer onverwacht ontwikkelde Zin in Utrecht zich gedurende 2016 tot een vrijwilligersorganisatie waar mensen zich graag bij aansluiten, omdat zij zich aangesproken weten tot haar doelstelling en mee willen helpen deze uit te dragen. De bestuurlijke, organisatorische en administratieve werkzaamheden zijn op dit moment geheel afhankelijk van vrijwillige inzet. De werving van vrijwilligers verliep m.n. via de Vrijwilligerscentrale en netwerk-

¹

<https://publicaties.zonmw.nl/zingeving-in-de-zorg/>

contacten. Later in het jaar boden ook vrijwilligers van het in januari gestarte project Zorg naar Maat spontaan hun diensten aan, of benaderden vrijwilligers Zin in Utrecht rechtstreeks doordat zij door een folder op ons spoor waren gezet.

Zo is sinds begin 2016 een vrijwilliger actief met het website-beheer en facebookpagina van Zin in Utrecht. Halverwege het jaar kwam er administratieve ondersteuning door een vrijwilliger voor enkele uren per week. In het najaar bood Martina van den Dool haar diensten aan als bestuurlijk adviseur. Aan het eind van het jaar maakten vrijwilligers van het project Zorg naar Maat een start met het verspreiden van folders. Ook bood één van hen aan om tijdens het teamoverleg mee te denken, en waar nodig hand- en spandiensten te verrichten.

Vooraf meer secretariële, administratieve en financiële kennis blijven welkom. Helaas beschikt Zin in Utrecht nog niet over de financiële middelen om een en ander uit te besteden aan een gespecialiseerd bureau, dat meer continuïteit kan bieden.

In totaal kent Zin in Utrecht nu 25 vrijwilligers, de leden van de Raad van Toezicht en de geestelijk verzorgers niet meegerekend.

Financiën:

De vraag of Zin in Utrecht financieel gezien een levensvatbaar initiatief is, blijft een punt van aandacht. Ook in 2016 is weer zeer veel 'eigen tijd' (dus onbetaald) gestoken in de ontwikkeling van de organisatie en het ontwikkelen van projecten. Daarbij is veel samenwerking gezocht met partners in de stad. Sommige plannen zijn geslaagd, anderen kwamen (nog) niet van de grond. Naast de inspanningen om externe financiers te vinden voor projecten, is veel tijd besteed aan het uitzoeken van financieringsmogelijkheden op basis van zorgverzekeringen of Wmo en vervult Zin in Utrecht - in ieder geval in de gemeente Utrecht - een pioniersfunctie.

Het in 2016 gestarte driejarige project Zorg naar Maat is hierbij zeer belangrijk gebleken. Dit project stelde ons in de gelegenheid een beeld te krijgen van de behoefte aan geestelijke verzorging in de stad. Er zijn nu cijfers beschikbaar die mee kunnen worden genomen in gesprek met zorgverzekeraars en de gemeente. Voor de exacte cijfers verwijzen we naar de rapportage van dit project over het eerste jaar.

In januari is er contact geweest met DINZ, een bureau voor kleine zorgaanbieders. Zij boden aan te bemiddelen bij een experimentele overeenkomst met een grote zorgverzekeraar om zorg te leveren binnen de aanvullende zorg onder de noemer van psychosociale zorg tegen het tarief van (slechts) 40 euro per dag. Eén van de geestelijk verzorgers kon al declareren op basis van lidmaatschap van het NVPA, Beroepsvereniging voor Gespecialiseerde Psychosociaal Therapeuten. Een andere geestelijk verzorger was door deze overeenkomst in de gelegenheid een aantal trajecten vergoed te krijgen en inzicht te verkrijgen in wat er nodig is voor geestelijk verzorgers om via de zorgverzekeraar te declareren. Al met al is het gelukt om in totaal 64 uur vergoed te krijgen via de zorgverzekeraar, waarvan 15½ uur via deze pilot.

Ook is Zin in Utrecht uitgenodigd door zorgverzekeraar VGZ om mee te denken over de aandacht voor zingeving volgens het model van Machteld Huber. Vooralsnog heeft dit weinig

opgeleverd, aangezien de theorie van Machteld Huber vaak lijkt te worden ingezet als een vorm van kostenbesparing in de zorg. Mogelijk wordt het gesprek voortgezet in 2017. Verder zijn er pogingen gedaan om een traject via een PGB-vergoed te verkrijgen. Dit bleek een uiterst moeizame weg die blootlegde waar burgers in de aanvraag van een PGB tegen- aan kunnen lopen.

Naar aanleiding van het verschijnen van een brief van de Gemeente Utrecht d.d. 15 maart 2016 met haar standpunt inzake Zingeving en het Utrechtse Zorgmodel heeft het bestuur op advies van het Landelijk Overleg Cliëntenraden in het kader van het Wmo-debat een brief naar de Tweede Kamer geschreven. Dit leverde helaas weinig respons op behalve die van een enkele politica na. Dit was een reden voor Zin in Utrecht om de wethouder van Wmo uit te nodigen voor een werkbezoek om op een positieve manier kennis te maken met de eigen betekenis en waarde van geestelijke verzorging. Dit werkbezoek zou plaatsvinden in het na- jaar van 2016, maar is verplaatst naar 2017. Het standpunt van de gemeente is aanleiding geweest om het gesprek hierover binnen de beroepsgroep op gang te brengen tijdens een bijeenkomst van PRIL (Platform Regionale Initiatieven Levensvragen) d.d. 12 april 2016. Het thema van deze bijeenkomst was "Kansen en (on)mogelijkheden voor extramurale GV".

Aangezien Zin in Utrecht een lokaal initiatief is, zijn al deze stappen, ontwikkelingen en in- zichten telkens gecommuniceerd naar de Vereniging van Geestelijk VerZorgers (VGVZ). Twee geestelijk verzorgers van Zin in Utrecht maken deel uit van de werkgroep Palliatieve Geeste- lijke Verzorging Thuis. Deze werkgroep is eind 2015 ingesteld om financiering van de geeste- lijke verzorging in de palliatieve fase thuis vanuit de Zorverzekeringwet (ZVW) te onderzoe- ken. Niet alleen is alle ervaring rondom declaratie bij de zorgverzekeraar ingebracht in deze werkgroep, Zin in Utrecht is ook nauw betrokken geweest bij het tot stand komen van een basisdocument ten behoeve van een inventarisatie van de knelpunten in de Palliatieve Zorg door Agora. Deze inventarisatie resulteerde uiteindelijk in de kamerbrief van secretaris Van Rijn d.d. 3 november ².

Voor een meer specifieke verantwoording over de stappen die zijn gezet, verwijzen wij naar de verslaglegging van met name het project Zorg naar Maat.

PR, communicatie en netwerken

De website www.zininutrecht.nu is zeer informatief en wordt door een vrijwilliger beheerd. Daarnaast wordt nu ook via Facebook gecommuniceerd. Om ons aanbod structureel onder de aandacht te brengen is in het najaar een start gemaakt met het maken van een overzichtelijke perslijst en een verspreidingslijst voor de folders.

² <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2016/11/03/kamerbrief-over-palliatieve-zorg-een-niveau-hoger>

In het voorjaar bood de Vrijwilligerscentrale haar hulp aan bij het werven van vrijwilligers voor het project Zorg naar Maat; U-Centraal bood aan om de folder van het project Zorg naar Maat te verspreiden via haar brochure van Rechtstreeks (met een oplage van 400 stuks), een vriendschapsbemiddelingsproject voor senioren. Dit bleek een succesvolle aftrap van het project. Omdat we echter beperkt waren qua inzetbare menskracht is besloten de folders voor dit project niet stads breed, maar geleidelijk aan te verspreiden.

In 2016 is onze eigen digitale nieuwsbrief 5 maal verschenen. Gedurende het jaar groeide het aantal lezers gestaag. Eind december kende de nieuwsbrief 451 lezers.

De vaste geestelijk verzorgers van Zin in Utrecht hebben één of meerdere wijken waar zij contactpersoon van zijn en regelmatig netwerkbijeenkomsten bijwonen. Het gaat met name om de wijken Ondiep, Pijlsweerd, Zuilen, Overvecht, Hoograven, Utrecht Oost en Noordoost, Kanaleneiland en Leidsche Rijn. Het betreft bijeenkomsten van SAMEN in de stad, de Sirene-lunches in Overvecht, de netwerk 55+ bijeenkomsten in Ondiep en Overvecht. Ook neemt Zin in Utrecht deel aan Platform Gezonde Wijk Overvecht, zijn er contacten met Gezondheidscentra en was zij aanwezig bij wijkraadsbijeenkomsten in Overvecht en Kanaleneiland. Onze islamitische geestelijk verzorger werd gevraagd zich voor te stellen als wijkgv-er aan één van de buurtteams van Kanaleneiland en een presentatie te geven over geestelijke verzorging en Zin in Utrecht in het bijzonder. Dit is zeer goed ontvangen en leverde meteen een aantal doorverwijzingen op.

Niet alleen in de wijk, maar ook stedelijk is Zin in Utrecht aanwezig bij relevante bijeenkomsten met oog op haar doelgroep. Zo stond Zin in Utrecht 1 oktober 2016 met een informatiestand bij de jaarlijkse COSBO-informatiemarkt voor ouderen en verzorgde daar een korte workshop. In het kader van de zichtbaarheid nam Zin in Utrecht ook deel aan twee themabijeenkomsten van het Kennisplatform Utrecht Sociaal (kUS) en staat zij vermeld op de website.

Geleidelijk aan raakt Zin in Utrecht in het hulpverleningscircuit en bij het welzijnswerk in de stad steeds meer bekend. Dit leidde gedurende het jaar in toenemende mate tot doorverwijzingen (15) door wijkverpleegkundigen, huisartsen, thuiszorgmedewerkers en buurtteams. De opzet van Zin in Utrecht wordt daarbij gezien als een welkome aanvulling op het al bestaande zorgaanbod.

2. Onze activiteiten

De doelstellingen van Zin in Utrecht zijn kortweg:

1. Het begeleiden en ondersteunen van kwetsbare extramurale zorgbehoevenden in de gemeente Utrecht in de vorm van eerstelijns professionele geestelijk verzorging, in verzekerde en onverzekerde vorm.

2. Het verzorgen van cursussen op het gebied van spiritualiteit, zingeving en existentiële problematiek, gericht op de preventieve werking die uitgaat van aandacht voor het geestelijk leven van (kwetsbare groepen) mensen
3. Het bieden van training en scholing aan vrijwilligers en professionals in zorg en welzijn waar aandacht en deskundigheid voor existentiële vragen en behoeftes onder zorgbehoevenden een rol spelen.
4. Het initiëren van en openstaan voor samenwerking met lokale organisaties op het gebied van welzijn, hulpverlening en zingeving waaronder ook de diverse levensbeschouwelijke genootschappen met specifiek als insteek de deskundigheid op vlak van zingeving, levensvragen, spiritualiteit en de existentiële dimensie.

Uit het voorgaande hoofdstuk blijkt hoezeer onze - al dan niet betaalde - inspanningen op deze doelstellingen gericht zijn. Vooral de ondersteuning van kwetsbare inwoners van de stad gaat ons zeer aan het hart. Juist daar lijkt het (financierings-)systeem te falen.

De hulpvragen of opdrachten die op ons afkomen hebben betrekking op allerlei kwesties: euthanasie, eenzaamheid, zinloosheid, spirituele verwarring, onverwerkte rouw, balans, het leven, hoog-sensitiviteit, herpakken van het leven met NAH, schuldgevoelens, teleurstelling, ondersteuning in de palliatieve fase bij een naderend levenseinde en zo meer. Ook mensen die levensbeschouwelijk zoekend zijn of op zoek zijn naar een (eigen) gezond gewortelde spiritualiteit, weten ons te vinden of worden doorverwezen naar ons, bijvoorbeeld door de POH-GGZ. Het gaat hierbij om specialistische kennis op levensbeschouwelijk (terrein) die in de reguliere hulpverlening niet altijd aanwezig is. Dit gebeurt op basis van het 4D-model dat sinds kort opgang doet.

De buurtteams hebben vaak beperkt de tijd en worden geacht hun cliënten snel “in hun kracht” te zetten. De cliënten die beroep doen op Zin in Utrecht of worden doorverwezen, hebben vaak een complexere problematiek waarbij onverwerkte levensthema’s een rol spelen en die meer tijd vragen. Gaandeweg het jaar ontstond het inzicht dat het eerder genoemde ABC-model uit de richtlijn Spirituele Zorg (p. 4) een uitkomst kan bieden in het integreren en duiden van ons aanbod als geestelijk verzorgers binnen het totaalaanbod van de zorg in de stad. Daarnaast bleek afgelopen jaar dat er behoefte is aan verdieping en ontmoeting met gelijkgezinden (peersupport) en ondersteuning bij overbelasting door bijvoorbeeld mantelzorgers.

4 Domelina model Overzicht Gestout 2012

Afbeelding 1 - 4D-model van Stichting VOLTE

Projectactiviteiten conform jaarplan

Hieronder volgt een kort globaal overzicht van de projectactiviteiten en het resultaat uit het jaarplan (2016). Als leidend thema is dit jaar gekozen voor “Leven vanuit Zelfcompassie”.

	WAT	RESULTAAT
Zorg naar Maat <i>3-jarig project</i>	Koppeling kwetsbare cliënten aan bezoeker-vrijwilligers, die getraind en begeleid worden door Zin in Utrecht.	56 cliënten, waarvan 12 bij vrijwilligerswerk begeleid, 19 succesvolle vrijwilligers-koppelingen
Bouwstenen van herstel (met Steunpunt GGZ)	Training en begeleiding van ex-GGZ-cliënten voor een jaar.	Fondsen geworven. Start in 2017
Pelgrimstocht door het leven - schrijfweken	Ouderen (60+) schrijven 4 weken in de 4 seizoenen over hun leven en proberen er zin aan te geven.	30 deelnemers in totaal, waarvan 6 in 2016. Draaiboek voor eventueel hergebruik.
Groepsactiviteiten / workshops	<p>Aanbod i.s.m. Podium Oost: 3 senioreninlopen rond thema “Kunst van Zelfregie”</p> <p>Zomerboekenclub (4 bijeenkomsten “Kracht van kwetsbaarheid”, Brené Brown, en 4 (+2 extra) bijeenkomsten “Gelukkig ouder worden” van Anselm Grün)</p> <p>“Week van de Psychiatrie” i.s.m. Enik Recovery College: Twee workshops “Zelfcompassie” en brochure “Léven vanuit Zelfcompassie”</p> <p>Deelname aan Geluksroute in Buurthuis De Leeuw, 28/29 mei Gedragen door/met aanbod eigen activiteiten door vrijwilligers, cliënten en geestelijk verzorgers</p> <p>Nationale Ouderendag, COSBO Workshop “Vruchten van de Ouderdom”</p>	<p>4 tot 9 deelnemers per keer</p> <p>4/10 deelnemers</p> <p>20 bezoekers</p> <p>8 cliënten/vrijwilligers/gv-rs</p> <p>4 deelnemers</p>

Overige projectactiviteiten

Gedurende het jaar deed zich de mogelijkheid voor om naast de geplande activiteiten uit het jaarplan, een aantal nieuwe projecten te ontwikkelen.

	WAT	RESULTAAT
Social Media, ism Lister en Enik Recovery	Vergroten van het bewustzijn in de omgang met social media, het versterken van het eigen netwerk en het leren omgaan met valkuilen en risico's voor mensen met een psychische kwetsbaarheid.	Toekenning subsidie Innovatiefonds Gemeente d.d. augustus. Start in 2016
De Hoef op verzoek van St. de Hoef, Leidsche Rijn	<ul style="list-style-type: none"> - Islam coaching voor moslimjongeren in Nederlandse samenleving - Islam in het publieke domein 	In ontwikkeling en in afwachting van toekenning van subsidie

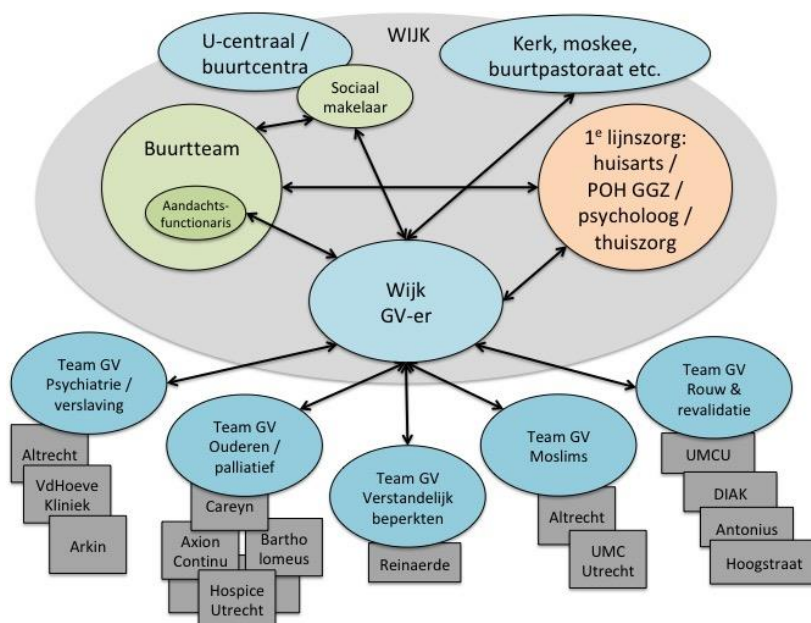
Daarnaast zijn met het oog op het ontwikkelen van een palliatieve zorgstructuur in de stad Utrecht een eerste aantal stappen gezet:

- zoals deelname aan de regionale werkgroep Spirituele Zorg in de Palliatieve Fase, ook wel de werkgroep "Zicht op Zin" genoemd. In deze werkgroep zijn de Netwerken Palliatieve Zorg Utrecht - Stad en Zuidoost Utrecht vertegenwoordigd;
- door de verschillende geestelijk verzorgers van Zin in Utrecht zijn bijdragen geleverd aan het "Patz-onderzoek naar verbeteren van eerstelijns palliatieve zorg" van het VUmc in samenwerking met IKNL, V&VN, VPTZ, NHG en Fibula en aan een onderzoek van VPTZ in het Nationaal Programma Palliatieve Zorg in opdracht van VWS.
- de geestelijk verzorgers van Zin in Utrecht zijn vindbaar op de landelijke sociale kaart van Pallialine via de PalliArts app.
- ook zijn goede contacten opgebouwd met de oncologieverpleegkundigen in de stad en een hospice.

Dit heeft geleid tot 3 doorverwijzingen van patiënten in de laatste levensfase. Het streven is om in 2017 meer duidelijkheid te verkrijgen over de wijze van declareren. Dit is nl. wettelijk gezien mogelijk sinds januari 2016 vanuit de ZVW vanuit de aanspraak Wijkverpleging.

Verder is in de zomer van 2016 een plan ontwikkeld om "Geestelijke verzorging in de Wijk" mogelijk te maken als onderdeel van het totale aanbod in de gemeente Utrecht aan zorg, hulp en ondersteuning aan inwoners aangezien in de praktijk blijkt dat er behoefte is aan een heldere structuur waar zowel hulpverleners als inwoners terecht kunnen voor vragen op vlak levensvragen, zingevingsondersteuning, spiritualiteit en levensbeschouwing. Het ligt in de bedoeling om ook de geestelijk verzorgers uit de verschillende zorginstellingen bij dit plan

te betrekken en tevens nauwe contacten te houden met levensbeschouwelijk instellingen en andere initiatieven op dit vlak zoals het buurtpastoraat etc. De opleidingen zijn benaderd en staan positief tegenover dit plan. Het plan is in de loop van het jaar op diverse plekken besproken. Er is veel sympathie voor het werk dat wij in Utrecht verrichten, maar vooralsnog heeft dit nog niet geleid tot een verandering van het beleid. Dat betekent dat ook in 2017 nog veel vrijwilligersuren ingezet moeten worden om te bereiken dat voor die inwoners van Utrecht die dat wensen, ook passende hulp bij zingeving- en levensvragen geboden kan worden.

Training en scholing:

Een belangrijke taak van geestelijk verzorgers bestaat uit scholing, training en advisering van vrijwilligers en professionals. In zorginstellingen gebeurt dit al sinds jaar en dag. Zin in Utrecht streeft ernaar om voor Utrecht extramuraal een passend aanbod te ontwikkelen. Zij werd in 2016 diverse malen benaderd:

- 4 februari 2016 was Zin in Utrecht aanwezig bij een buurtteambijeenkomst Zorg voor Ouderen binnen BTO Sociaal om het belang van aandacht voor zingeving voor senioren toe te lichten. Daarbij werd geconstateerd dat zingeving voor ouderen het belangrijkste thema is en door het buurtteam zou worden opgepakt.
- 14 juni 2016 was Zin in Utrecht aanwezig bij een werkgroep van de buurtteams om mee te denken hoe aandacht voor zingeving op de kaart te zetten.
- 23 juni 2016 verzorgde Zin in Utrecht een bijdrage tijdens de Brede Netwerkbijeenkomst van het NUZO.
- 18 november 2016 verzorgde Zin in Utrecht voor U Centraal de workshop "Haal meer uit het contact met je cliënt. Herkennen en omgaan met levensvragen van je cliënt."
- Daarnaast hebben twee organisaties belangstelling getoond voor de training van Zorg naar Maat waaronder een organisatie uit Amsterdam en de organisatie Blauw Licht.

In de brochure van eerdergenoemde de werkgroep Zicht op Zin staan drie trainingen van Zin in Utrecht vermeld. De brochure zal in 2017 op de website te vinden zijn.

De trainingspoot zal in 2017 verder worden ontwikkeld. Hiervoor biedt het eerdergenoemde ABC-model goede aanknopingspunten.

Conclusie:

Het afgelopen jaar was een jaar waarin we onszelf tegen het licht hebben gehouden en geëvalueerd hoe verder. Wij mochten ons verheugen in komst van vrijwilligers die spontaan aanboden zich mee in te zetten voor aandacht voor zingeving. Dit bracht een grote rijkdom met zich mee. Dit jaar gaf ons ook inzicht in de behoefte aan geestelijke ondersteuning en waar de gaten vallen buiten de zorginstellingen. Het heeft ons er opnieuw van doordrongen dat we ons op het goede spoor bevinden en dat de noodzaak van onze specifieke expertise onverkort overeind blijft.

Juist op het vlak van training en visievorming zou Zin in Utrecht in de toekomst een belangrijke rol kunnen spelen. Het uitwerken van ons aanbod in de richting van het ABC-model zal een belangrijk speerpunt worden voor de toekomst.

Zolang echter structurele financiering nog niet is gerealiseerd, zal Zin in Utrecht een kwetsbare organisatie blijven. Voor 2017 zal het zoeken naar een oplossing dan ook een belangrijk aandachtspunt blijven. Gelukkig staan we hierin niet alleen en wordt de problematiek binnen de beroepsgroep, maar ook in de politiek steeds meer onderkend.

30 juni 2017, Utrecht

Bijlage 1 – Aandacht, begeleiding en crisis volgens het ABC-model*

		Arts en verpleegkundige	Medisch maatschappelijk werker, psycholoog	Geestelijk verzorger	
	<i>Primaire focus, ingang en referentiekader</i>	<i>Somatisch</i>	<i>Psychosociaal</i>	<i>Spiritueel</i>	
A	Aandacht (altijd)	Luisteren, ondersteunen, onderkennen, verkennen	Luisteren, ondersteunen, onderkennen, verkennen	Luisteren, ondersteunen, onderkennen, verkennen, duiden	(Representeren) en verbinden
B	Begeleiding (op verzoek van patiënt)	Zoektocht volgen, doorverwijzen, in kaart brengen	Zoektocht volgen, doorverwijzen, in kaart brengen	Zoektocht volgen, doorverwijzen, in kaart brengen, interpreteren en wegen	
C	Crisisinterventie (indien aangewezen)	Signaleren, doorverwijzen	Onderkennen, begeleiden, behandelen, doorverwijzen	Onderkennen, begeleiden, soms: behandelen, doorverwijzen	

* Zie Richtlijn Spirituele zorg in de Palliatieve zorg (KNL 2010). Hierin wordt de multidisciplinaire benadering aanbevolen waarin de verschillende disciplines elk hun eigen expertise, rol en taak hebben. De geestelijk verzorger is de professional die gespecialiseerd is in het verlenen van spirituele zorg. Zie ook Marie-José Gijssberts, "Integratie van zingeving in het zorgproces", Zingeving in Zorg, ZonMw-signalement, 2016.